

Zöld könyvtári irányelvek a Kertész László Városi Könyvtárban

Társadalmi felelősségvállalás – Zöld könyvtár

A Zöld Könyvtár fogalma: a belügyminisztériumi irányelveknek megfelelően Magyarországon a fenntarthatóságra és a zöld szemléletre egyre nagyobb hangsúly esik, amiben, mint a társadalom egészét érintő kérdésben, a könyvtáraknak is megvan a maguk szerepe és felelőssége. Ezt az elvet valló és ezt a szellemiséget tükröző intézmények az úgynevezett **zöld könyvtárak**.

A magyarországi közkönyvtáraknak is egyre inkább eleget kell tenniük a könyvtárszakmai trendeknek és az IFLA által megfogalmazott követelménynek, amely szerint **a fenntarthatóságot társadalmi feladatukként fogják fel**, egyszersmind saját identitásukká is téve azt. A könyvtárak a fenntarthatóság és a klímavédelem fontos szereplői lehetnek közönségük által és a közönségüknek közvetített értékek által, ugyanakkor partnerkapcsolataikat is aktivizálhatják a klímatudatos gondolkodás elterjesztésének érdekében.

A már meglévő könyvtár zölddé tétele leginkább egy tudatos cselekvési programot, környezetbarát gondolkodást és cselekvést, az ökológiai szempontok figyelembevételét jelenti. A könyvtári épület zölddé/zöldebbé tétele apró lépések sorozatából áll. Ügyelni kell arra, hogy a károsító hatások a működés során minél alacsonyabb mértékben legyenek jelen, amit többek között az energiatakarékossággal (pl. számítógép, világítás), a tudatos hulladékgazdálkodással (pl. szelektív gyűjtés, minimalizálás, újrahasznosítás) lehet elérni. A könyvtár levegőminőségétől – azaz a fűtéstől és szellőztetéstől – kezdve a mindennapi vizes energiatakarékosságon át a természetes anyagok használatáig és a zöld beszerzésig bezárólag, - ami természetesen összhangban áll az erre fordítható anyagi lehetőségekkel - mind-mind egy apró lépés a természettudatosság kialakításában és megerősítésében.

Zöld törekvések a Kertész László Városi Könyvtárban:

A könyvtárhasználat, mint fenntartható szolgáltatás és az információkhoz való szabad hozzáférés népszerűsítését és biztosítását kiemelt feladatként kezeljük.

Takarékoskodási intézkedések:

- **Fűtés:** a Kertész László Városi Könyvtár felnőtt részlegében, a gyermekkönyvtárban, a szolgálati helyiségekben 22 °C hőmérsékletet biztosít az épület fenntartója.
- **Világítás:** alapelv a természetes fény maximális kihasználása. Ameddig lehetséges a természetes fény kihasználása nagyon fontos. Függönyök elhúzása, LED-es olvasólámpák előtérbe helyezése a munkaállomásokon.
- **Szellőztetés rendje:** Kora reggeli természetes átszellőztetés (takarítás után). Reggel és nap folyamán téli hidegben minimum 5-8 percig, máskor kereszthuzattal kell biztosítani a gyors légcserét. Télen az irányadó szellőztetési idő: ha a külső és belső tér

hőmérséklete közötti különbség több, mint 20 °C, akkor 5 perc, ha kevesebb, mint 10 °C, akkor 20 perc.

- **Irodai kellékek**, legfőképpen a papírtermékek árának emelkedése következtében csak indokolt esetben kerülhet sor nyomtatásra, csak a munkához feltétlenül elengedhetetlen munkahelyi dokumentumok (számlák, szerződések, főnaplók, megrendelők, stb.) esetében.
- **Előtérbe helyezzük a monitoron történő olvasást, e-mailben és a NAS hálózati szerveren történő munkahelyi dokumentumok cseréjét.** Ha mindenképpen szükséges a nyomtatás, több oldalas dokumentum esetében kizárólag kétoldalas nyomtatást alkalmazunk.
- A használt papírt, újságot (reklámújság, műsorújság) újrahasznosításuk érdekében külön erre kijelölt kukában kerül gyűjtésre az intézmény területén.

A már használt, de egyik oldalon üres papírlapokat felhasználjuk, jegyzetpapírként, kézműves foglalkozáshoz stb. A könyvtárközi könyveket újra felhasználható csomagolásban küldjük vissza a könyvtárnak.

A rendezvényekre, programokra a meghívókat email címen keresztül küldjük el, de igénybe vesszük a nagyon népszerű Messenger szolgáltatást is.

Az intézményi vásárlások során is előnyben részesítjük a környezetbarát termékeket, minél kevesebb csomagolóanyag vásárlását.

Befogadjuk a hagyatékából származó és megunt (penészgomba mentes) könyveket, amelyek a **Könyvmegállónkban** hasznosítunk.

A könyvtári állományból kivont folyóiratokat, könyveket kétféleképpen hasznosítjuk:

- Évente 3-4 alkalommal a gyűjteményünkben leselejtezett, jó állapotú, de feleslegessé vált; esetleg némiképp elavult kötetekből **kiadását** szervezünk.
- Az előtérben elhelyezett **Könyvmegállónkban** is helyezzük el ezekből a könyvekből. Az átalakított és leselejtezett hűtőszekrénybe mindenki beteheti azokat a könyveket, amelyeket megunt, és elviheti belőle azokat, amelyeket szeretne elolvasni. A könyvtár dolgozói biztosítják, hogy a könyv- és újságkínálat mindig megfelelő legyen.

A könyvtár előterében **használt elemgyűjtő** van kihelyezve.

Ingyenes WIFI szolgáltatással támogatjuk a saját eszköz használatot olvasói tereinkben a kisebb energiafelhasználás érdekében.

Zöldítés, növénycsere: az épület zöldítése nagyon fontos feladat, minél több zöld alapanyagot és növényt becsempészni a könyvtár épületébe. Közös virágültetés és bujtáscsere a kollégák és olvasók között. Gyógynövény- és fűszerkert létrehozása és gondozása a könyvtár udvarán.

Dekoráció: Leselejtezett könyveinkből dekorációkat készítünk.

Kerékpártárolók az épület udvarán: **a kerékpáros életmód népszerűsítése az városi irányelvekhez kapcsolódva.**

Partneri kapcsolat kialakítása és fenntartása a „zöld” területen tevékenykedő civil szervezetekkel, alapítványokkal.

Könyves megálló létesítése intézményi összefogással, több intézmény területére kihelyezett **könyvmegállók**, ahol a leselejtezett és ajándékba kapott, vagy hagyatékból származó könyveket ingyen elvihetik a város lakosai.

Zöld programok, rendezvények a Kertész László Városi Könyvtárban:

Hajdúböszörmény város hőségre vonatkozó akciótervének fontos célja a **lakosság szemléletformálása és tájékoztatása** az éghajlatváltozással kapcsolatos egészségügyi kockázatokról, a megelőzés és védekezés lehetőségeiről. Kialakítottuk **zöld könyvtári polcainkat**, ahol a témában gazdag irodalommal és szemléletformálással kapcsolatos könyveket gyűjtünk. **Zöld Sarok** elnevezésű kiemelt gyűjteményünk a klímaváltozással, fenntarthatósággal, környezetvédelemmel, tudatos cselekvéssel és életmóddal kapcsolatos könyveket ajánlja a könyvtárhasználók figyelmébe. Ennek **az állománynak a tudásanyagára alapozva** ismeretterjesztő és szemléletformáló foglalkozásokat, rendezvényeket tarthatunk.

Elindítottuk **„Fenntartható rovatunkat”** a város hetilapjában, ahol a fenntartható életmóddal kapcsolatos könyveket ajánlunk.

Csatlakoztunk a Jane Goodall Intézet Rügyek és Gyökerek kezdeményezéséhez, létrehoztuk könyvtárosokból és olvasókból álló **A Remény Kertészei csoportunkat**, amellyel az intézet több programjához is csatlakoztunk.

Nagy hangsúlyt fektetünk a **könyvtár belső udvarára**, mely lehetőséget ad a szabadban történő olvasásra, kikapcsolódásra, a madár- és rovarvédelemre. Könyvtárudvarunkon **rovarhotel, madáretető és itatók** kaptak helyet, melyet önkéntesek segítségével készítettünk.

Zöld szemléletformáló, állatvédelmi és csapadék-felhasználási ismeretterjesztő előadásokkal színesítettük programkínálatunkat a **környezettudatos gondolkodásmód elterjesztése érdekében a helyi a közösségben**.

2023-ban csatlakoztunk a **Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kitűző adomány kampányához**. Az adományozó 1000 Ft adományért cserébe egy elegáns, szépen kidolgozott, élethű jelvényt kap ajándékba.

2024-ben csatlakoztunk a 2018-ban elindított **„Passzold Vissza Tesó!”** használt mobiltelefon visszagyűjtő kampányhoz.

A 2024-es év elején csatlakoztunk az **Állatbarát Könyvtár Programhoz**. Az Állatvédelmi Oktatásért Alapítvány elindította az Állatbarát Olvasó Kihívást, melynek célja, hogy a pedagógusokat és a szülőket ösztönözze arra, hogy 12 hónap alatt 12 állatokkal vagy állatvédelemmel kapcsolatos könyvet olvassanak el közösen. A téma népszerűsítéséhez könyvajánlókat készítünk az év minden hónapjában felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt.

A KLVK már a 2023-as évben elkötelezte magát a természetvédelem, a természeti értékek és a fenntartható életmód népszerűsítése mellett. Zöld könyvtári irányelveinkkel és programjainkkal a **fenntarthatóság, környezettudatosság, az alkalmazkodó, élhető város, a klímatudatos gondolkodás elősegítése, erősítése a célunk**.

Partnereink a városban és tágabb környezetünkben

- Gimnázium Jane Goodall Rügyek és Gyökerek csoportja
- Kiss Csaba Kertészmérnök
- Debreceni Természetjár
- Magyarorsági Jane Goodall Intézet
- Állatvédelmi Oktatásért Alapítvány
- Zöld Kör – a Föld Barátai Magyarország tagja
- Egészségfejlesztési Iroda Hajdúböszörmény
- Hajdúböszörményi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Helyi Oktatási Intézmények
- Helyi Civilek, Civil Szervezetek

Az alábbi linkeken elérhetőek Zöldkönyvtári Stratégiánk kiemelt partnerei:

[Állatvédelmi Oktatás – Állatvédelmi Oktatásért Alapítvány \(allatvedelmioktatas.hu\)](http://allatvedelmioktatas.hu)

[Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület \(mme.hu\)](http://mme.hu)

[Passzold vissza Tesó! - mobil újrahasznosítás - Jane Goodall Intézet Természet- és Környezetvédelmi Egyesület](#)

[A Remény KertÉszei | Facebook](#)

[Irodai szelektív gyűjtőedény értékesítése – enviLOVE.hu](http://enviLOVE.hu)

Hajdúböszörmény, 2024. szeptember 02.

Bakó Ildikó
könyvtárigazgató